

characterize the dynamic coupling between the individual stages, circumstances and situation of the crime. That is, those factors, that leaves traces in the memory of man and material environment. The article again it States the fact that knowledge of the *modus operandi*, as an element of criminalistics characteristics of the article category of crimes is indispensable not only for the successful detection and investigation of crime, but also for the effective organization and timely implementation of combating crime related to human trafficking.

The methods of committing such crimes classified on various grounds, including to be used according to the victim of violence. These issues considered given the fact that trafficking in human beings for sexual exploitation and use in pornography, most often is committed by a group of persons by prior conspiracy or by an organized criminal group.

Key words: *human trafficking, sexual exploitation, modus operandi, the mechanism of crime.*

УДК 347.963(477)

А.М. Миронов

**ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ
ПРИ ЗАКІНЧЕННІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ
У ФОРМІ ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ З КЛОПОТАННЯМ
ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ОСОБИ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Розглянуто питання прокурорського нагляду за додержанням законів при закінченні досудового розслідування у формі звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Визначено предмет прокурорського нагляду, а також особливості його реалізації порівняно з іншими формами закінчення досудового розслідування.

Ключові слова: *прокурор, закінчення досудового розслідування, звільнення особи від кримінальної відповідальності, кримінальне провадження, клопотання прокурора.*

Постановка проблеми. Серед передбачених КПК України форм закінчення досудового розслідування особливої уваги заслуговує звернення прокурора до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Це зумовлено тим, що така форма є найбільш поширеною альтернативою відносно загального порядку кримінального провадження та звернення прокурора до суду з обвинувальним актом. Як вказують дослідники, в умовах дії нового КПК України кількість осіб, звільнених судом від кримінальної відповідальності, збільшилася майже на 20 %, у чому проявляється стійка тенденція до гуманізації сфери кримінальної юстиції [1, с. 4, 40]. Водночас, практика закриття кримінальних проваджень зі звільненням від кримінальної відповідальності характеризується численними проблемними аспектами, тож дослідження проблем прокурорського нагляду за додержанням законів при закінченні досудового розслідування

у формі звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підстав і порядку звільнення особи від кримінальної відповідальності досліджували такі науковці, як Ю.В. Баулін, О.О. Дудоров, Г.І. Глобенко, І.Г. Івасюк, В.М. Кобернюк, А.М. Яценко та ін. Утім, проблеми прокурорського нагляду за додержанням законів при закінченні досудового розслідування у формі звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності не отримали належної уваги науковців.

Формування цілей. У науковій статті автор ставить перед собою завдання визначити предмет прокурорського нагляду за додержанням законів при закінченні досудового розслідування у формі звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, а також розглянути особливості його реалізації порівняно з іншими формами закінчення досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу. Згідно з ч. 2 ст. 283 КПК України прокурор зобов'язаний у найкоротший строк після повідомлення особи про підозру здійснити одну з таких дій: 1) закрити кримінальне провадження; 2) звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; 3) звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Таким чином, звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності визначено законодавцем як одна з альтернативних форм закінчення досудового розслідування. Аналогічне повноваження прокурора передбачено також п. 14 ч. 2 ст. 36 КПК України, згідно з яким прокурор має право звертатися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Як альтернативу традиційним процедурам притягнення до кримінальної відповідальності розглядають інститут звільнення від кримінальної відповідальності й науковці [2, с. 252]. У його основі лежить поблагливе зваження держави на позитивну посткримінальну поведінку особи [3, с. 51]. Сутність звільнення від кримінальної відповідальності відомий дослідник цього питання Ю. В. Баулін розкриває таким чином, що з моменту вчинення особою злочину між нею та державою складається правовідношення, об'єктом якого є права і свободи злочинця, кримінальна відповідальність. Для реалізації повноваження щодо покладення кримінальної відповідальності органи державної влади спершу притягують особу до кримінальної відповідальності, а потім покладають на неї таку відповідальність. Із моменту настання правозмінювального факту, яким, наприклад, є позитивна пост-

кримінальна поведінка особи, зміст цього правовідношення змінюється й віднині воно існує як кримінальне правовідношення звільнення від кримінальної відповідальності [4, с. 48–49]. Отже, клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності є формою його реакції на позитивну посткримінальну поведінку особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, або на настання інших обставин, з якими закон пов'язує звільнення від кримінальної відповідальності, для трансформації правовідносин притягнення до кримінальної відповідальності.

Науковці визначають звільнення від кримінальної відповідальності як звільнення судом від імені держави особи, яка скоїла злочин, від правових наслідків цього злочину – кримінально-процесуального впливу та осуду, що має на меті диференційований підхід до осіб, які скоїли злочин, не становлять значної суспільної небезпеки та можуть виправитися без застосування до них кримінального покарання [5, с. 57]. У кримінально-правовому аспекті звільнення від кримінальної відповідальності характеризується такими ознаками: не відбувається державний осуд особи, яка вчинила злочин (обвинувальний вирок суду не ухвалюється); до винного не застосовується покарання; через відсутність обвинувального вироку звільнена від кримінальної відповідальності особа вважається такою, яка не має судимості [6]. У кримінально-процесуальному аспекті його реалізації притаманні такі риси: 1) здійснюється лише за наявності в кримінальному провадженні особи, якій повідомлено про підозру; 2) передбачає передання провадження до суду, оскільки рішення про звільнення особи від кримінальної відповідальності має право прийняти виключно суд; 3) відбувається констатація винуватості особи, але при цьому особа не несе передбаченої законом відповідальності; 4) застосовується лише за умови згоди підозрюваного [7, с. 484].

Згідно із ч. 1 ст. 44 КК України та ч. 1 ст. 286 КПК України звільнення від кримінальної відповідальності здійснюється тільки судом. Однак, як слушно наголошує В.М. Кобернюк, важливим суб'єктом прийняття рішення про звільнення особи від кримінальної відповідальності виступає прокурор, оскільки новий КПК України не передбачає можливості розгляду судом питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності на стадії досудового розслідування в іншому порядку, ніж на підставі клопотання прокурора [8, с. 45–46]. Дійсно, ч. 2 ст. 286 КПК України передбачає, що, встановивши на стадії досудового розслідування підстави для звільнення від кримінальної відповідальності та отримавши згоду підозрюваного на таке звільнення, прокурор складає клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності та без проведення досудового розслідування в повному обсязі надсилає його до суду. Законодавство не допускає можливості ініціювання питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності в іншому порядку, зокрема, за клопотанням інших, крім прокурора, учасників кри-

мінального провадження. Це робить прокурора суб'єктом, безпосередньо відповідальним за реалізацію інституту звільнення від кримінальної відповідальності на стадії досудового розслідування.

Водночас, така роль прокурора порушує питання про сутність прокурорського нагляду за законністю звільнення особи від кримінальної відповідальності. Адже активна та ініціативна позиція прокурора, яку він займає у вирішенні цього питання, зумовлює необхідність переосмислення предмета його нагляду в цій сфері, який усталено визначається науковцями як коло або обсяг питань, визначених на рівні закону, що підлягають з'ясуванню прокурором, розгляду, аналізу з метою забезпечення законності в діяльності певних суб'єктів [9, с. 13–14]. Фактично, основним суб'єктом, законність діяльності якого повинна перевірятися при звільненні особи від кримінальної відповідальності, виступає сам прокурор. Тому сутність прокурорського нагляду у цій сфері має бути переосмислена, передусім, у контексті здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням, що розглядається дослідниками як складна й багатааспектна діяльність, яка включає як імперативне спрямування, так і здійснення заходів до узгодження, скоординованості діяльності органів досудового слідства [10, с. 370] з використанням правових кримінально-процесуальних повноважень владно-розпорядчого змісту [11, с. 27]. Отже, прокурорський нагляд за додержанням законів при закінченні досудового розслідування у формі звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності передбачає не сторонній контроль з боку прокурора за діяльністю органів досудового розслідування, а активне, цілеспрямоване керівництво процесом досудового розслідування в бік його закінчення та ініціювання перед судом питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Можна стверджувати, що предмет розглядуваного прокурорського нагляду складають передусім підстава та умови звільнення особи від кримінальної відповідальності, які, на думку дослідників, дозволяють визначити мету певного виду звільнення від кримінальної відповідальності; гарантують, що вид звільнення буде обрано правильно, воно буде законним і досягне своєї мети; є тими критеріями, через призму яких вирішується питання щодо обсягу доказової інформації, необхідної для постановки та вирішення питання про можливість або необхідність здійснення звільнення від кримінальної відповідальності [12, с. 126]. Стосовно кожного виду звільнення від кримінальної відповідальності, передбаченого КК України (звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям (ст. 45 КК України); звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (ст. 46 КК України); звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки (ст. 47 КК України);

звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки (ст. 48 КК України); звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК України); спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені Особливою частиною КК України), прокурор повинен встановити сукупність умов, що складають відповідну підставу звільнення від кримінальної відповідальності. Таким чином, на прокурора покладається обов'язок встановити наявність або відсутність визначених КК України підстав та умов звільнення від кримінальної відповідальності, щоб прийняти рішення про необхідність складання відповідного клопотання та ініціювання звільнення від кримінальної відповідальності перед судом.

Крім того, прокурором мають бути додержані вимоги КПК України щодо процесуального порядку звільнення особи від кримінальної відповідальності. Так, згідно із ч. 3 ст. 286 КПК України перед направленням клопотання до суду прокурор зобов'язаний ознайомити з ним потерпілого та з'ясувати його думку щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності. Попередньо, ще до складання відповідного клопотання, виходячи із ч. 2 цієї статті, прокурор має отримати від підозрюваного згоду на його звільнення від кримінальної відповідальності. Для отримання такої згоди, відповідно до частин 2 та 3 ст. 285 КПК України, особі, яка підозрюється, обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення та щодо якої передбачена можливість звільнення від кримінальної відповідальності в разі здійснення передбачених законом України про кримінальну відповідальність дій, роз'яснюється право на таке звільнення. Підозрюваному, обвинуваченому, який може бути звільнений від кримінальної відповідальності, повинно бути роз'яснено суть підозри чи обвинувачення, підставу звільнення від кримінальної відповідальності й право заперечувати проти закриття кримінального провадження з цієї підстави. У випадку, якщо підозрюваний чи обвинувачений, щодо якого передбачене звільнення від кримінальної відповідальності, заперечує проти цього, досудове розслідування та судове провадження проводяться в повному обсязі в загальному порядку. Стосовно потерпілого закон не передбачає наслідки недодержання прокурором цієї процесуальної умови, із чого можна дійти висновку, що це загалом не впливає на розгляд судом відповідного клопотання прокурора.

При складанні клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності прокурор має звертати пильну увагу на доведеність вини особи у вчиненні кримінального правопорушення. Встановлення вини особи у вчиненні кримінального правопорушення є обов'язковою умовою звільнення від кримінальної відповідальності, оскільки, якщо особа невинувата у вчиненні злочину, то її непотрібно й не можна звільняти від кри-

мінальної відповідальності [13, с. 127]. Доведеність вини особи частково об'єктивується в повідомленні про підозру, що має передувати звільненню особи від кримінальної відповідальності. Окрім того, добровільне визнання вини передбачає і згода підозрюваного на звільнення його від кримінальної відповідальності, яка має бути отримана прокурором. В іншому випадку, коли підозрюваний не визнає своєї вини, ставити питання про звільнення його від кримінальної відповідальності не убагацяється можливим.

Прокурорський нагляд у розглядуваній сфері має значні особливості у випадках т. зв. «факультативних» видів звільнення від кримінальної відповідальності: передача особи на поруки (ст. 47 КК України); зміна обстановки (ст. 48 КК України) і звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітнього із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ст. 97 КК України). У тексті кримінального закону з цих питань щодо особи застосовується словосполучення «може бути звільнена від кримінальної відповідальності», на відміну від інших підстав, де застосовується лише термін «звільняється», що дозволяє розглядати зазначені випадки звільнення від кримінальної відповідальності як дискреційні. Як наголошують фахівці, дискреційними вважаються такі підстави, що дають можливість суб'єктам, які ведуть процес, застосовувати їх для звільнення особи від кримінальної відповідальності на власний розсуд тоді як виявлення передбачених в законі умов не породжує у них обов'язку прийняти відповідне процесуальне рішення [14, с. 387]. Отже, закінчення досудового розслідування в зазначених випадках залежить не лише від встановлення прокурором відповідних підстави та умов звільнення від кримінальної відповідальності, а й його власного розсуду, заснованого на фактичних обставинах кримінального провадження, оцінці його судової перспективи, вивченні особи підозрюваного та потерпілого тощо. Очевидно, що до ініціювання перед судом питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності за наявності таких «дискреційних» або ж «факультативних» підстав прокурор повинен підходити більш зважено й відповідально, ніж щодо інших підстав такого звільнення, які вважаються «імперативними», оскільки не залежать від внутрішнього переконання прокурора.

Основним правозастосовним актом прокурора при здійсненні досліджуваного нагляду є клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Як зазначають дослідники, клопотання прокурора в досудовому кримінальному провадженні є єдиним приводом і необхідною умовою для розгляду судом питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності [15, с. 195]. Важливість такого акта підтверджується існуванням окремої ст. 287 КПК України, присвяченої такому клопотанню, згідно з якою в клопотанні прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності вказуються: 1) найменування кримінального провадження та його

реєстраційний номер; 2) анкетні відомості підозрюваного (П. І. Б., дата та місце народження, місце проживання, громадянство); 3) П. І. Б. та займана посада прокурора; 4) виклад фактичних обставин кримінального правопорушення та його правова кваліфікація із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність та формулювання підозри; 5) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, та відомості про її відшкодування; 6) докази, що підтверджують факт вчинення особою кримінального правопорушення; 7) наявність обставин, які свідчать, що особа підлягає звільненню від кримінальної відповідальності, та відповідна правова підстава; 8) відомості про ознайомлення з клопотанням потерпілого та його думка щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності; 9) дата та місце складення клопотання.

В умовах дії КПК України від 1960 р. висловлювалися пропозиції, згідно з якими визнавалася доцільною практика тих слідчих та прокурорів, які виносили мотивовані постанови про направлення справи до суду на зразок обвинувального висновку [16]. Фактично, порівняльний аналіз встановлених законом вимог до змісту клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності та обвинувального акта показує, що ці документи мають чимало спільного. Особливості першого зумовлює те, що в ньому формулюється підозра, а не обвинувачення особи у вчиненні кримінального правопорушення, докази, що підтверджують факт вчинення особою кримінального правопорушення, наявність обставин, які свідчать, що особа підлягає звільненню від кримінальної відповідальності, та відповідна правова підстава, а також відомості про ознайомлення з клопотанням потерпілого та його думка щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності. Відрізняються вони й за обсягом передбачених законом додатків, хоча ця відмінність є вторинною щодо їх змісту. Порівнюючи ці документи, науковці пропонують, приміром, зазначати в клопотанні про звільнення особи від кримінальної відповідальності анкетні відомості кожного потерпілого, розмір витрат на залучення експерта тощо [17, с. 111]. Отже, можна дійти висновку щодо потреби ще більшої уніфікації цих актів, що є логічним з огляду на їх спільну правову природу як резолютивних актів, що оформлюють закінчення досудового розслідування.

Висновки. У підсумку необхідно зазначити, що звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності є формою закінчення досудового розслідування, альтернативною зверненню до суду з обвинувальним актом, чим обумовлюються спільні та відмінні риси в документах, якими оформлюються відповідні процесуальні рішення прокурора. Прокурор є активним учасником процесу звільнення особи від кримінальної відповідальності; лише він на стадії досудового розслідування

може ініціювати вирішення цього питання перед судом. Предмет прокурорського нагляду за законністю закінчення досудового розслідування в цій формі визначається сукупністю матеріальних і процесуальних умов звільнення особи від кримінальної відповідальності, що мають бути встановлені та/або додержані прокурором. Матеріальні (кримінально-правові) умови відрізняються залежно від кожного виду звільнення від кримінальної відповідальності, тоді як процесуальні умови є єдиними для всіх видів звільнення й безпосередньо реалізуються прокурором.

Використані джерела:

1. Реалізація нового КПК України у 2013 році (моніторинговий звіт) / О. А. Банчук, І. О. Дмитрієва, З. М. Саїдова, М. І. Харонюк. - К. : ФОП Москаленко О. М., 2013. - 40 с.
2. Головки Л. В. Альтернативы уголовному преследованию в современном праве / Л. В. Головки. - СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. - 544 с.
3. Михайленко О. Удосконалення системи підстав і порядку звільнення особи від кримінальної відповідальності / О. Михайленко // Вісник прокуратури. - 2003. - № 2. - С. 51-53.
4. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія / Ю. В. Баулін. - К. : Атіка, 2004. - 296 с.
5. Сокира Л. Інститут звільнення від кримінальної відповідальності / Л. Сокира // Вісник прокуратури. - 2002. - № 1. - С. 57-59.
6. Узагальнення судової практики місцевих судів м. Харкова і Харківської області щодо розгляду кримінальних справ у випадках звільнення від кримінальної відповідальності та звільнення від кримінального покарання за період 2011-2012 р.р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://hra.court.gov.ua/sud2090/inf_court/generalization/criminal6/.
7. Кримінальний процес : [підручник] / [Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.] ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. - Х. : Право, 2013. - 824 с.
8. Кобернюк В. М. Взаємодія суду, прокурора та інших учасників кримінального провадження при прийнятті рішення про закриття кримінального провадження зі звільненням обвинуваченого від кримінальної відповідальності / В. М. Кобернюк // Часопис Академії адвокатури України. - 2012. - № 4. - С. 44-52.
9. Сопнева Е. В. Актуальные проблемы прокурорского надзора и расследования преступлений в местах лишения свободы : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Е. В. Сопнева ; Московский гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. - М., 2000. - 186 с.
10. Марчук Н. В. Щодо визначення змісту діяльності прокурора зі здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням / Н. В. Марчук // Наук. вісн. Дніпропетровського держ. університету внутр. справ: Збірник наукових праць. - 2012. - № 2. - С. 369-376.

11. Юрчишин В. М. Прокурор як керівник досудового розслідування / В. М. Юрчишин // Адвокат. – 2012. – № 7. – С. 26–30.

12. Житний О. О. Щодо питання про умови звільнення від кримінальної відповідальності та їх класифікацію / О. О. Житний // Сучасні проблеми юридичної науки і правозастосовчої діяльності : Тези наук. доп. та повідомл. учасн. наук. конф. мол. учен. (м. Харків, 20-21 грудня 2001 р.). – Х. : Нац. юрид. акад. України імені Я. Мудрого, 2002. – С. 124–126.

13. Павлишин У. П. Інститут звільнення від кримінальної відповідальності та презумпція невинуватості у кримінальному праві: аспект узгодженості // Харківські кримінально-правові читання : тези доп. та наук. повідомл. учасн. Всеукр. наук. конф. (м. Харків, 10–11 грудня 2009 р.) / за заг. ред. В. Я. Тація. – Х. : Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого, 2010. – С. 126–128.

14. Кобернюк В. М. Дискреційні підстави звільнення обвинуваченого від кримінальної відповідальності / В. М. Кобернюк // Зб. тез доп. та наук. повідомл. учасн. Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учен. та здобув. 9 листопада 2011 р. / За заг. ред. А. П. Гетьмана. – Харків : НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», 2011. – С. 386–389.

15. Лапкін А. Роль прокурора у вирішенні питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності / А. Лапкін // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 24 жовтня 2014 року) : в 2 т. – К. : Національна академія прокуратури України, 2014. – Т. 2. – С. 194–197.

16. Про практику застосування судами законодавства, що регулює закриття кримінальних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/9F492FD98EDE2E48C3256E4D0042A224?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=9F492FD98EDE2E48C3256E4D0042A224>.

17. Кобернюк В. М. Закриття кримінального провадження зі звільненням особи від кримінальної відповідальності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / В. М. Кобернюк. – Х., 2014. – 247 с.

Мионов А.М. Прокурорский надзор за соблюдением законов при окончании предварительного расследования в форме обращение в суд с ходатайством об освобождении лица от уголовной ответственности

Рассматриваются вопросы прокурорского надзора за соблюдением закона при окончании досудебного расследования в форме обращения в суд с ходатайством об освобождении лица от уголовной ответственности. Определяется предмет прокурорского надзора, а также особенности его реализации сравнительно с другими формами окончания досудебного расследования.

Ключевые слова: *прокурор, окончание досудебного расследования, освобождение лица от уголовной ответственности, уголовное производство, ходатайство прокурора.*

Mironov A.M. Public prosecutor's supervision of observance by the law at the completion of pre-judicial investigation in the form of a reference to the court with the petition for release of the person from criminal liability

Among forms of the completion of pre-judicial investigation of special attention the appeal of the prosecutor to court with the petition for release of the person from criminal liability deserves. The given form is the most widespread alternative of the address of the prosecutor in court with the indictment. At the same time, practice of the termination of criminal proceedings with release of the person from criminal liability is characterized by numerous problem aspects. Questions of public prosecutor's supervision of observance of laws at the completion of pre-judicial investigation in the form of a reference to the court with the petition for release of the person from criminal liability were not in details investigated that causes an urgency of a subject of this scientific article.

In this scientific article the author puts before itself a problem to define a subject of public prosecutor's supervision of observance of laws at the completion of pre-judicial investigation in the form of a reference to the court with the petition for release of the person from criminal liability, and also to consider features of its realization compared with other forms of the completion of pre-judicial investigation.

The prosecutor is the active participant of process of release of the person from criminal liability, only it at a stage of pre-judicial investigation can initiate permission of this question before court. The subject of public prosecutor's supervision of legality of the completion of pre-judicial investigation in this form is defined by set of material and procedural conditions of release of the person from criminal liability which should be established or observed by the prosecutor. Material conditions differ depending on each type of release from criminal liability whereas procedural conditions are uniform for all types of release from criminal liability and are directly realized by the prosecutor.

The author draws a conclusion that the reference to the court with the petition for release of the person from criminal liability is a form of the completion of the pre-judicial investigation, alternative to a reference to the court with the indictment, but the common and distinctive features in documents by which the relevant procedural decisions of the prosecutor are made out are caused.

Key words: prosecutor, completion of pre-judicial investigation, release of the person from criminal liability, criminal proceedings, petition of the prosecutor.

УДК 343.8

В.А. Мислевий

ВИДОВИЙ ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНІВ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ КООРДИНАТ

У статті розглянуто поняття, роль, місце видового об'єкта в доктрині кримінального права та його значення для вдосконалення кримінального законодавства. Доведено, що видовий об'єкт є тим теоретичним та практичним інструментом, застосування якого безпосередньо сприятиме подальшому розвитку вітчизняного кримінального законодавства.

Ключові слова: об'єкт злочину, класифікація об'єктів, видовий об'єкт.